

דעתנمير וatabsem ההוא רעו דמחשבה ואתמליא פלא
וашתלים פלא ואתנمير וatabsem פלא בדקא יאות. ועל
דא כתיב, (תהלים קמד) אשרי העם שכבה לו וגוי.

מן הוציא לאתדקא במאיריה בהאי גונא, ירידת עלמין
בליה, רחימא לעילא רחימא לתחטא, צלותיה לא
אהדרא ריקニア, דא אתחטי קמי מאיריה כברא קמי אבוי
ועביד ליה רועיטה בכל מה דאצטראיה, ואימתיה שליט
על כל ברין איהו גזיר וקידשא בריך הוא עביד. עליה
כתיב, (איוב כב) ותגוז אمر ויקם לך ועל דרכיך נגה אור:
(נדפס בראש זהר חדש) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור וגוי.

אמר רבינו יצחק מכאן דעקרנו קידשא בריך הוא להני
בטיען (ד"א) ושתייל לוון משמע דכתיב יהי. רבינו יהודה
אומר אור שפבר היה תנן, משמע דכתיב ויהי אור, והיה
לא כתיב אלא ויהי. וכך אסתפל קידשא בריך הוא
באופן דרין דרשיעיה. גביז ליה לצדיקייא הרא הוא
כתיב, (תהלים צו) אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה והא
אתמר, ויאמר אלהים יהי אור, הרא הוא דכתיב, (ישעה
מא) מי העיר ממזרה וגוי.

וירא אלהים את האור כי טוב. Mai ראה, אמר רבינו
חייב בדק אמרן חמא בעובדי יהו דרשיעיה וגביז
לייה. רבינו אבא אמר וירא אלהים את האור כי טוב לגנו

אותו. וירא אליהם את האור, (נ"א רשות לון דכתיב ויהי אור מאי משמעו אור שבר היה אור. רבינו יהודה אומר אור לא נאמר אלא ויהי לומר שבר היה וכתיב אור זרוע לצדק וגנו והאי הוא דכתיב מי העיר ממוקח וגנו. וירא אליהם את האור ויבדל אמר רב כי יצחק בדאמנו דהמא בעבוריהם דרישעיא וגבינו ליה. רב אבא אמר חמא) **דסליק נהורייה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, וכי טוב הוא** (דף ו ע"א) **לאגנוזא ליה דלא יהנו מניה חייבי עלמא.** אמר רב שמעון וירא אליהם את האור כי טוב דלא ישתחח בית רתחא, כתיב הכא כי טוב וכתיב התרם (במדבר ט) כי טוב בעיני יי' לברך את ישראל, וסופה דקרה (ד"א אוכח) ויבדל אליהם בין האור ובין החשך, וbegin כה לא אשתחח בית רתחא ואף על גב דשיתפה לון קידשא בריך הוא בחדא.

תא חזי, בהירו עלאה למחיי בהיר האי אור. ומזהו גולפו (נ"א גלפי) **גלופיין בהדייה והא אמר. כתיב,** (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בה. מה רב טובך דא אור קדמאתה בגינוי קודשא בריך הנו, **לייראיך לצדיקים לאפונ דחלוי חטאך כדקאנרן.**

השלמה מההשומות (סימן ל"ז)

ויאמר אליהם יי' אור, ואמר רב יוחנן שני אורים הגדולים היו, דכתיב ויהי אור. ועליו נאמר כי

טוב. וְלֹכַח הקדוש ברוך הוא האחד וגנוזו לצדיקים לעתיד לבא בכתב מה רב טיבך אשר צפנת ליראיך פעלת לחסדים לך גגד בני אדם. מלמד שאור הראשון אין כל בריה יכולה להסתכל בו בכתב וירא אלהים את האור כי טוב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. ראה הקדוש ברוך הוא את כל אשר עשה, ראה טוב מאד, מוזהיר ובהיר.

ולקח מאורו הטוב וכלל שלשים ושתיים נתיבות החכמה ונתנו לעולם הנה. ויהי לנו בכתב (משל י) כי לך טוב נתתי לכם תורה אל תעוזבו. הוイ אומר אוצרה של תורה שבבעל פה. ואמר הקדוש ברוך הוא, אם ישמרו זאת המדה בעולם הנה שזו את המדה נחשבת בכלל העולם הנה, והיא תורה שבבעל פה. יזפו לחמי העולם הבא שהוא הטוב הגנו.

ומאי ביה עוזו של הקדוש ברוך הוא, בכתב (חבקוק י) ונגה פאור תהיה. עתיד הנגעה שבלקח מיה אור הראשון להיות פאור, אם יקיימו בני התורה והמצוות אשר כתבתי להורוזם. בכתב (משל י) שמע בני מוסר אביך ולא תיטוש תורה אמך. ובכתב (חבקוק י) קרנים מידיו ושם חביבון עזה, ומאי חביבון עוז. אלא אותו אור שגנו והחייב שגנאמר (תהילים לד) צפנת ליראיך, וזה

שנשאר לנו. (תהלים ל"ד) פעלת להוֹסִים בָּה, אָוֹתָם שׁחוֹסִים בְּצַלְךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּשׁוֹמְרִים תּוֹרַתךְ וּמִקְיָמִים מִצְוַתיךְ וּמִקְדְּשִׁים שָׁמֵךְ הַגָּדוֹל וּמִיְחָדִים בְּסֶתֶר וּבְגָלוֹי, שֶׁבָּאָמָר, גָּגֵד בְּנֵי אָדָם.

אמָר רַבִּי רְחוּמָאִי, מַלְמֵיד שַׁהְיָא אָוֹרָה לִישְׂרָאֵל וִתּוֹרָה אָוֹרָה. שֶׁבָּאָמָר, (משל לו) כִּי גָּרֶב מִצּוֹה וִתּוֹרָה אָוֹר, זֹו וְאָמָר גָּרֶב זֹו מִצּוֹה. וּמִצּוֹה זֹו תּוֹרָה שְׁבָעֵל פֶּה. אָוֹר, זֹו תּוֹרָה שְׁבָכְתָב. אֲלֹא מִתּוֹךְ שְׁכָבֵר נִתְקִיִּים הָאָוֹר קָרֵי לְהָאָוֹר. מִשְׁלֵל לִמְהָה הַדָּבָר דָוָמָה לְאָדָם צְנוּעָבֶסֶסֶי הַבַּיִת אֲפָלָה עַל פִּי שִׁיּוּם הָוָא וְאָוֹר גָּדוֹל בְּעוֹלָם, אֵין אָדָם רֹאָה בְּתוֹךְ בַּיְתָוֹ אֲלֹא אֵם כָּן הַכְּנִיס בּוֹ גָּרֶב. גָּרֶב תּוֹרָה שְׁבָעֵל פֶּה, אֲפָלָה עַל פִּי שַׁהְיָא גָּרֶב, צְרִיכָה לְהָתְרֻךְ לְפָרָק קַוְשִׁיוֹתָה וְלַבָּאָר סָודֹתָה. וּמָאִי בַּיהוּ יִרְאָתָה יְיָ, זֹה הָאָוֹר הַרְאָשׁוֹן.

ד' אמר ר' מאיר מהו דכתיב ויאמר אליהם יהי אור ויהי אור ולא אמר לייה ויהי כן. מלמד שהאור ההוא גדול ואין כל בריה יכולה להסתפל בו. גנוו הקדוש ברוך הוא לצדיקים לעתיד לבא והיא מדת כל שחורה שבעולם והוא כח אבן יקרה שקורין סוחרת. ודר ועל מה היא מדת דר, אלא מלמד שלקח הקדוש ברוך הוא מזיהו אחת מאלפים, ובנה ממינה אבן יקרה נאה ומקושות וככל ביה כל המצות.

בָּא אֶבְרָהָם וַיִּקְשֵׁר כְּחֹזֶק לְתַת לֹׂו, נָתַנוּ לוֹ אָבִן יְקֻרָה זֹו וְלֹא רְצָה אֹתָה, זֹכָה וְגַטֵּל מִדְתָּו שֶׁבְּאָמֵר (מִיכָּה ז') תַּתְנַזֵּם אֲמָת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאֶבְרָהָם. בָּא יְצָחָק וַיִּקְשֵׁר כְּחֹזֶק לְתַת לֹׂו, וְלֹא רְצָה בָּה. זֹכָה וְגַטֵּל מִדְתָּו שֶׁהִיא מִדְתָּה הַגְּבוּרָה דְּהַיִינוּ הַפְּחַד. דְּכַתִּיב (בראשית ל"א) וַיַּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפַחד אָבִיו יְצָחָק.

בָּא יַעֲקֹב וַיְרַצֵּח בָּה וְלֹא נָתַנוּ לוֹ, אָמֵר לֵיהֶ הַוְּאִיל וְאֶבְרָהָם מַלְמַעַלה וַיְצָחָק לְמַטָּה, אַתָּה תַּחֲיֵה בְּאַמְצָע וְתַכְלֹל שְׁלַשְׁתָם דְּכַתִּיב תַּתְנַזֵּם אֲמָת לְיַעֲקֹב. וּמְאי אַמְצָע, הַיִּינוּ שְׁלוּם. וְהָא כַּתִּיב תַּתְנַזֵּם אֲמָת לְיַעֲקֹב, אֲמָת וְשְׁלוּם חֶד הָוֵי. כַּמָּה דָאַת אָמֵר (אסתר ט) דְּבָרֵי שְׁלוּם וְאֲמָת (ישעיה ט) כִּי שְׁלוּם וְאֲמָת הַיִּה בִּימֵי וַיַּיִּנוּ דְּכַתִּיב (ישעיה נ"ח) וְהַאכְלַתִּיךְ נְחַלָּת יַעֲקֹב אָבִיךְ. דְּהַיִינוּ נְחַלָּה גִּמְוָרָה דָאַית לֵיהֶ הַחֶסֶד וְהַפְּחַד וְהַאֲמָת וְהַשְּׁלוּם. וְלַפְּיכָךְ אָמֵר (תהלים ק"ח) אָבִן מָאָסוּ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרָאשׁ פִּינָּה.

אָבִן מָאָסוּ אֶבְרָהָם וַיְצָחָק שָׁבְנוּ אֶת הַעוֹלָם, הִיְתָה עַתָּה לְרָאשׁ פִּינָּה. וְלֹמַה מָאָסוּ בָה וְתַלְאָגָא מָאָסֵר (בראשית כ"ז) יַעֲקֹב אֲשֶׁר שָׁמַע אֶבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמָרָתִי מִצּוֹתִי הַקּוֹתִי וְתוֹרוֹתִי. מַאֲיִ מִשְׁמָרָתִי, אָמֵר מִדְתָּה חֶסֶד. כָּל יְמֵי הַיּוֹת אֶבְרָהָם בְּעוֹלָם לֹא הִזְּרַכְתִּי אָנִי לְעֹשָׂת מְלָאכָתִי, שְׁהָרִי אֶבְרָהָם עָמַד שָׁם בָּמִקּוֹמִי. וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמָרָתִי,

במְדֹה זוּ הִיְתָה מֶלֶאכֶתִי שֶׁאָנִי מִזְפָּה אֶת הָעוֹלָם כְּלֹו
וְאֲפִילּוּ בְתֵחַיִבוֹ, אָנִי מִזְפָּה אֶתְכֶם. וְעוֹד מַשִּׁיבָם וְמַבִּיא
בְּלִבְבָם לְעַשּׂות רְצׂוֹן אֲבָיוָם. כֵּל זוּ הַעֲשָׂה אֶבְרָהָם וְכַתִּיב
(בראשית כ"א) וַיַּטְעַ אֲשֶׁל בְּבָאָר שְׁבֻעָה. סִידָר לְחַמּוֹ וּמִימִיו
לְכָל בָּאֵי עָולָם וְהִיא מִזְפָּה וּמִדָּבָר עַל לְבָם, לְמַיְ אַתֶּם
עוֹבָדים, עַבְדוּ אֶת יְהָהָיִה הַשְׁמִים וְהָאָרֶץ. וְהִיא דָוֶרֶשׁ
לָהֶם, עַד שְׁהָיִוּ בָאִים וּשְׁבִים.

וּמְגַלֵּן שֶׁאָפְתַּח הַחַיִבִים הַיְהָ מִזְפָּה, שֶׁנָּאָמַר הַמְכָסָה אָנִי
מִאֶבְרָהָם וְאֶבְרָהָם הַיְהָ יְהָיָה וְגֹו. אֶלָּא אֲזַפְתָּה
שִׁיבְקָשׁ עַלְיָהָם רְחָמִים וַיְזַפְתָּה. וְכֵי אָפְשָׁר לוֹמַר שֶׁלֹּא יָדַע
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יָכֹלוּ לְהַנְצָל. אֶלָּא זָכּוֹתָו קָאָמָר.
מִפְאָן אָמְרוּ בָא לִיטָהָר מִסְיִיעִין אֶתְכֶם. בָא לִיטָמָא פּוֹתָחֵין
לוּ מֵאֵי פּוֹתָחֵין לוּ, אֶתְכֶן הַפְּתֻוחִים תְּמִיד. מִצּוֹתִי חֲקוֹתִי
וְתוֹרֹתִי, אָמָר, הַוְאֵיל וְלֹא חֲפֹצָתִי בָה אָשָׁמָר מִצּוֹתִיהָ.
מֵאֵי תּוֹרֹתִי, אֶלָּא אֲפִילּוּ הַוְרָאות וּפְלַפְולִים שָׁמוּרִים
לְמַעַלָּה, הוּא יָדָעָם וּפְלַפְלָל וּקְיִימָם.

וּמֵאֵי מִשֵּׁם רֹועָה אָבִן יִשְׂרָאֵל, הַוִּי אָוּמָר אֶדְקָה הַעֲלִיוֹן.
וּמֵאֵי הָאוֹר הַגָּדוֹל הַצְפּוֹן, הַיִּינּוּ סָוֹתְרָת. וְהַאָבִן
שְׁדָרָה לְמִטָּה הַיִּמְנָה נִקְרָאת דָר, וּמֵאֵי הוּא מִידּוֹ לוּ,
הַיִּינּוּ חִמְשׁ אַצְבָּעוֹת שֶׁל יָד יִמְינָ: (עד כאן מההשמדות)
וְיִהִי עָרֵב וְיִהִי בָּקָר יּוֹם אֶחָד. וְיִהִי עָרֵב מִסְטָרָא דְחַשְׁךָ,

וַיְהִי בָּקָר מִסְטֶרֶא דָאֹר, וּמְגֹו דָאָפֹן מִשְׁתַּחַטֵּפִי כְּחַדָּא
בְּתִיב יּוֹם אַחֲד. רַבִּי יְהוָדָה אָמַר מַאי טַעַמָּא בְּכָל יוֹמָא
וַיּוֹמָא כְּתִיב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בָּקָר. לְמַנְדָע דָהָא לִית יוֹם
בְּכָל לִילָה וְלִית לִילָה בְּלֹא יוֹם וְלֹא אָבֻעָן לְאַתְפְּרָשָׁא.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַהוּא יוֹם דַנְפָק אֹר קְדֻמָּאָה אַתְפְּשָׁט
בְּכָלָהו יּוֹמַיִ, דְכִתִיב בְּכָלָהו יוֹם. אָמַר רַבִּי אַלְעָזֶר
מִשְׁמָעַ דְכִתִיב בְּכָלָהו בָקָר, וְלֹא בָקָר אַלְאָ מִסְטֶרֶא
דָאֹר קְדֻמָּאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר יוֹמָא קְדֻמָּאָה אָזִיל עַם
כָלָהו וּכָלָהו בֵיה, בְגִין לְאַחֲזָה דָלָאו בְהוּ פִירָוְדָא וּכָלָ
חַד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, יְהִי (ד"א ל"ג אֹר) אַתְפְּשָׁטוֹתָא
דָהָאִי אֹר לְתַתָּא, וְאַלְיוֹן אָפֹן מְלָאכִין
דָאַתְבְּרִיאוֹ בַיּוֹמָא קְדֻמָּאָה אִית לוֹן קְיּוֹמָא לְאַתְקִימָא
לְסֶטֶר יְמִינָא. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טֹב. אֶת
לְאַתְבְּלָלָא אָסְפְּקָלָרִיאָה דָלָא גַהְרָא עַם אָסְפְּקָלָרִיאָה
דַגְהָרָא דָאַתְמָר (ד"א בֵיה) כִּי טֹב. אָמַר רַבִּי אַלְעָזֶר אֶת
לְאַתְבְּלָלָא (ד"א לְאַכְלָלָא) וּלְאַסְגָּאָה כָלָהו מְלָאכִין
דָאַתְיִין מִסְטֶרֶא דָאֹר דָא, וּכָלָהוֹן גַהְרִין פְקָדְמִיתָא
בְקְיּוֹמָא שְׁלִים:

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמִּים, אָמַר רַבִּי יְהוָדָה בְהָאִי אַתְפְּרָשָׁנוּ

(בראשית לב, י"ב) מִין עַלְائִין מִמֵּין תְּתָאֵן. רַקְיעַ פְּשִׁיטוֹתָא
דְּמֵין וְהָא אָתָּמָר. וַיְהִי מְבָדֵיל בֵּין מִין עַלְائִין לְתְּתָאֵן:
וַיַּעֲשֵׂה אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ. בְּסִגְיאָו עַלְאָה. וַיְהִי רַקְיעַ לֹא
כְּתִיב, אַלְאַ וַיַּעֲשֵׂה, דָּאָסְגִּי לֵיהּ בְּרַבּוּ סְגִּיאָ. אָמַר
רַבִּי צִחְקָן בְּשַׁנִּי אַתְּבָרִי גִּיהְנָם לְחִיבִּי עַלְמָא, בְּשַׁנִּי
אַתְּבָרִי מְחֻלוֹקָת. בְּשַׁנִּי לֹא אַשְׁתָּלִים בֵּיהּ עֲבִידָתָא, וּבְגִינִּין
כֵּךְ לֹא כְּתִיב בֵּיהּ כִּי טֹוב, עַד דָּאָתָא יוֹם תְּלִיתָא
וְאַשְׁתָּלִים בֵּיהּ עֲבִידָתָא, בְּגִינִּין כֵּךְ כִּי טֹוב תְּרִי זְמָנִי, חַד
עַל אִשְׁלָמוֹת עֲבִידָתָא דַיּוֹם שְׁנִי, וּחַד לְגַרְמִיהָ. בַּיּוֹם
תְּלִיתָאִי אַתְּתָּקֹן יוֹם שְׁנִי וְאַתְּפָרֵשׁ בֵּיהּ מְחֻלוֹקָת. וּבֵיהּ
אַשְׁתָּלִימָו רְחַמִּי עַל חִיבִּי גִּיהְנָם. בַּיּוֹם תְּלִיתָאִ
מְשֻׁתְּכַבְּכִין שְׁבִיבֵין דְּגִיהְנָם. בְּגִינִּין כֵּךְ אַתְּכָלֵל בֵּיהּ יוֹם
שְׁנִי וְאַשְׁתָּלִים בֵּיהּ.

רַבִּי חִיא הָוֶה יָתִיב קְמִיהָ דָרְבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ הָאִי
אוֹר בַּיּוֹם רָאשׁוֹן וְחַשְׁכַּד בַּיּוֹם שְׁנִי וְאַתְּפָרֵשׁוּ מֵאָ
וּמְחֻלוֹקָת הָוֶה בֵּיהּ, אַמְּמָא לֹא אַשְׁתָּלִים בַּיּוֹם רָאשׁוֹן
דְּהָאִי יְמִינָא כְּלִיל לְשָׁמָאלָא, אָמַר לֵיהּ עַל דָּא הָוֶה
מְחֻלוֹקָת, וְתְּלִיתָאִה בְּעֵי לְמִיעֵל בְּגִינִּיהָו לְאַכְרָעָא
וְלְאָסְגָּאָה בְּהָוּ שְׁלָם:

תְּדִישָׁא הָאָרֶץ דְּשָׁא, אַתְּחֶבְרוֹתָא דְּמֵין עַלְائִין בְּתְּתָאֵן
לְמַעַבֵּד פְּרִין. מִין עַלְائִין (ד"א פְּרִין וּרְבִין)

ועבדי איבין, ותתאי קראן לוֹן לעלאין כנוקבא לגבי דכורה, בגין דמיין עלאין דכוריין ותתאי נוקביין.

רבי שמעון אמר כל דא הוּא לעילא והוא לחתא. אמר רבי יוסי אי הבי אללהים דקא אמרן (ד"א אמר) מאן אללהים, (ד"א לא לא אללהים סתם) אללהים חיים לעילא, ואי תימא לחתא אללהים סתם. אלא לחתא איהו תולדות, (ד"ז ע"ב) כמה דעת אמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ואמרין בה בראם, ותתוא (ס"א דלעילא) לעילא אבחן דכלא הוּא איה עבידתא, ועל דא ארעה עבדת תולדות, דהא היא מתעברא כנוקבא מן דכורה.

רבי אלעזר אמר כל חילין הוּא בארעה ולא אפיקת חילאה ואבון תולדותיה עד يوم (חמשה) הששי דכתיב תוצאה הארץ נפש חייה, ואי תימא והא כתיב ותוצאה הארץ דשא. אלא אפיקת תקון חילאה לאייש בא בדקא יאות וככלא הוּא גנייז בה עדDACטריך. דהא בקדמיתא כתיב צדייא וריקניא כתרגומו, ובתר אתתקנת ואיתישבת וקבילת זרע ורישאין ושבין ואילבין בדקא יאות, ואפיקת לוֹן לבתר. ומאורות הבי נמי לא שימוש בהורא דלהון עד DACטריך:

יהי מארת ברקיע השמים (ד"א מארת כתיב חסר), לאבל לא חוויא בישא דעתיל זהה מא ועובד פירודא שלא משמש שימוש בסירה. מארת לווטין, ועל דא גרים דעתלטיא ארעה בכתב אורה האדמה, ובגין כה מארת כתיב, (חיד), יהי מארת דא סירה. רקייע השמים דא שימוש, ותרויהו בכלל לא חדא לאזדווגא לאנgra עלמין לעילא ותתא. משמע בכתב על הארץ ולא כתיב בארץ דמשמע לעילא ותתא, חושבן כלל באסירה הוא.

רבי שמעון אמר גימטריות וחשבונות תקופות ועיבורין כלל הוא באסירה, דהא לעילא לאו איהו. אמר ליה רבי אלעזר ולא זהה כמה חושבנין ושיעוריין קעדי חבריא. אמר ליה לאו ה כי, אלא חושבנא קיימה באסירה ומתן יעול בר נש למגdu לעילא. אמר ליה וזה כתיב והיו לאותות ולמועדים. אמר ליה לאחת כתיב חסר. אמר ליה הא כתיב והיו, אמר ליה הוין כלhone דיהוון ביה, באספוקא דא דעתלייא מפלא, אבל חושבנא כלל באסירה הוא.

תא חזוי, בקידחה חד אית וממן שירotta למני, דהא מה דלגו דההיא בקידחה לא ATIידע ולא ATIיהב למני, ואית בקידחה לעילא סתיים שלא ATIgliya כלל ולא ATIידע וממן שירotta למני כל סתיים ועומקא.

הכִי נָמֵי אֵית נְקֻדָה לְתַתָא דְאַתְגָלִיא, וּמְתַפֵן הוּא שִׁירוֹתָא לְכָל חַוְשֶׁבָנָא וּלְכָל מְבִין, וּעַל דָא הַכָא הוּא אֲתָר לְכָל תִּקְוֹפָת וּגִימְטְרִיאוֹת וּעֲבוֹרִין וּזְמִבִין וּחַגִי וּשְׁבָתִי. וַיְשַׁרְאֵל דְּדַבְקֵי בְקָנוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַבְדִי חַוְשָׁבָן לְסִיחָרָא וְאָנוֹן דְבָקִין בֵיה וּסְלִקִין לֵיה לְעַילָא, דְכִתְיבָה, (דברים ד) וְאַתָם הַדְבָקִים בֵיה אַלְקִיכְם וְגוֹ:

יְשַׁרְצָו הַמִּים שְׁרֵץ נְפָשָׁ חַיָה, אָמֵר רַבִי אַל עַזְרָה אָא אַיְקָמוּתָה דְאָנוֹן מִין רְחִישָׁו וְאָולִידָו כְּגֻוֹנָא דְלְעַילָא וְהָא אַתָמָר. וּעוֹפָה יְעַופָה עַל הָאָרֶץ. יְעַופָה מְבָעֵי לֵיה, מָהו יְעַופָה.

אָמֵר רַבִי שְׁמַעוֹן רְזָא הוּא. וּעוֹפָה דָא מִיכָא"ל דְכִתְיבָה, (ישעה ו) וַיַּעַשׂ אֱלֵי אַחֵד מִן הַשְׁרָפִים. יְעַופָה (ד"א ל"ג) יְעַופָה מְבָעֵי לֵיה אַלְאָ) דָא גְּבָרִיא"ל דְכִתְיבָה, (דניאל ט) וְהָאִישׁ גְּבָרִיאֵל אֲשֶׁר רְאִיתִי בְּחַזּוֹן בְּתַחְלָה מְנֻעָף בַּיעַף. (ד"א ל"ג וְדָא הוּא יְעַופָה), עַל הָאָרֶץ (ג"א דָא אַלְיָהוּ דְאָשְׁתַבָּח תְּדִיר בָּאָרֶעָא וְלֹא מִסְטְרָא דְאָבָא וְאָמָא אָשְׁתַבָּח דָאֵיהוּ (ס"א וְאֵיהוּ טָאֵס עַלְמָא) בְּדָר טָאֵסִין דְכִתְיבָה, (מלכים א י"ז) וְרוּוח ה' יְשַׁאֵךְ עַל אֲשֶׁר לֹא אָדָע. וְרוּוח ה' חָד. יְשַׁאֵךְ תְּרִין. עַל אֲשֶׁר תִּלְתָה, לֹא אָדָע אַרְבָע.

עַל פָנֵי דָא מְלָאָה הַמְּוֹתָה) דְהָוָא (אית דלא גרטס) (חַשּׁוֹךְ אָרֶעָא. עַל פָנֵי (ג"א אַחֲשִׁיךְ פָנֵי עַלְמָא וּכִתְיבָבֵיה וְחַשְׁךְ עַל פָנֵי תהום), רַקְיעַ הַשָּׁמַיִם. כְּדָאָמָרָן עַזְלָה וּמְסִטִין וּכו'.

אמר רבי אבא והא מלאך המות בשני אתברי. אלא על הארץ דא רפא"ל דאייה ממנה לאסotta דארעא דבגיניה אתרפיאת ארעא וק"י בר נש עלה ורפי לכל חיליה. על פנוי רקיע השמים דא אויריא"ל, וככל הוא בקרא.

ובגין כך פתיב בתיריה ויברא אלhim את התנינים הגדולים. אמר רבי אלעוז (ד"א הא אוקימנא אלין לויתן ובת זוגו). אלין אפונ שבעין ממן רברבן על שבעין עמיין, ובגין כך אתבריאו כלחו למחיי שליטאן על ארעא. ואת כל נפש היהת הרומשת אלין אפונ ישראל דאפונ (דף מז ע"א) נפש ודיי דההוא היה ואקרוין גוי אחד בארץ. אשר שרצוי המים למייניהם דאפונ משתחלין באוריותא. ואת כל עוף כנף למיניו אלין צדיקיא דבហון ובגין כך אפונ נפש היה. דבר אחר ואת כל עוף כנף בדקא אמר אלין אפונ (לעיל לד א) שלוחי עלמא.

אמר רבי אבא נפש היה דאפונ (ד"א אפונ) ישראל, בגין דאפונ בני קודשא בריך הוא (ד"א בגין לקודשא בריך הוא) ונשמה הוון קדישין מפיה אתין. נפשן דשאר עמיין עובדי עבודה כוכבים ומזרות מאן אחר הוא. אמר רבי אלעוז מאפונ סטרי שמאלא דמסאbei לוון אית לוון נשמתין. בגין כך כלחו מסא빈, ומסאבין למאן דקרב בהדייה:

ויאמר אלhim תצא הארץ נפש חיים וגו' כלhon שאר
 חיון אחרבין כל חד וחד כפoms זיניה, ואמר רבי
 אלעזר האי מסיע למה דאמר נפש חיים אלין ישראל
 דאנו נפש חיים קדישא עלה. בהמה ורמש ותיתו ארץ
 אלין שאר עמין עובדי עבודה כוכבים ומזרות הללו
 אףון נפש חיים אלא (ד"א ערלה) בדק אמרן:

השלמה מההשמות (סימן ס)

ויאמר אלhim הגה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע
 לקבל דרגא דברג'ה דאקרי אלhim דכיוון
 דאימה עלאה חמת לון שלמין יהיב לון תפנוקין
 מלעילה לאתקיימה בעלמא. תא חזי, אדם קדמאת
 קודשא בריך הוא יהיב ליה כל עשב זורע זרע ולא יהיב
 ליה רשו למיכל בעיר וועפי שמיא, בגין דגלי קמיה
 זהוא זמין לאפתתאה בההוא נחש דאייה ערום מכל חית
 השדה אמר הקדוש ברוך הוא ארחקיביה מפיה ולא יהא
 ליה עסק בית ולא בעיר ולא בעופי בגין דקודשא
 בריך הוא ארמים ליה לבר נש מכשול מקמיה, מאים
 יתקיים בעלמא.

אבל כד אתה נח דאקרי צדיק מה בתיב בית (בראשית ח)
 ויבן נח מזבח לוי והוא אויקימנא ההוא מזבח
 דאקרי בית אדם הראשון. ומאי טעם ויבן בגין

דְּחִיּוֹבֵי עַלְמָא עֲבָדֵי בָּה פְּגִימָו. אַתָּא נָח וַקְרִיב הַהוּא מְזֻבָּח בְּבָעֵלָה הַדָּא הוּא דְכַתִּיב וַיַּעַל עַלְת בְּמְזֻבָּח חָסֶר, כַּד חָמָא קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאַתְקִרִיב הַהוּא מְזֻבָּח וַקְרִיב הַנְּהָנוּ בְּעִירִי דְכַי יַחֲב לֵיהּ רְשָׁו לְמִיכָּל בְּלָהּוּ בְּעִירִי. מַאי טָעֵמָא, בְּגַין דְאַתְקִיפָּה בְּהַהוּא בְּרִית עַצְחִים, וַקְרִיב לֵיהּ בְּעַצְמָת וַעֲבֵד יְחִינָה בְּקָדְמִיתָא אֶלָּא דְלִבְתָּר אַתְפָתָא דְבָעָא לְמַבְדֵק בְּהַהוּא חֹבֶה וְלֹא לְאַתְדַבֵּק בְּיַה וְאֲפִילוּ הַכִּי לֹא אַשְׁתְּזִיב מְגִינָה וְנִצְיב הַהוּא כְּרָמָא.

תָא חֹזֵי, אָדָם דְזַמֵּין לְאַתְפָתָה בְאַילְגִּי לֹא יַחֲב לֵיהּ אַילְגִּי וְאַרְחַקְגִּינוּ מִפְיהָ דְהָא לֹא אַדְפֵר לוֹן אֶלָּא דְאַיְהוּ עַבְד גְּרָמִיהָ חֹול וְנִצְיב הַהוּא כְּרָמָא דְאַקְרִי בֵּית יִשְׂרָאֵל. בְּקָדְמִיתָא אַשְׁתְּלִים בֵּית וְחַפְּיָא עַלְיהָ (אַשְׁתְּלִים) אַשְׁתְּזִיב בָּה. וּמְאן אֵיהֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל דָא תִּבְהָ דְאַקְרִי אָרוֹן הַבְּرִית. וְהַשְׁתָּא כַּד בְּעָא לְמַבְדֵק, מָה כְּתִיב בְּרָאשית וַיִּשְׁתַּחַטֵּן הַיּוֹן, כַּמָּה דָאַת אָמֵר, וְתַקְה מְפָרִיו. לְבָתָר וַיַּתְגַּל בְּתוֹךְ אֲהָלָה. גַּלְיָה הַהוּא פְּרָצָה בְּקָדְמִיתָא בְּגֹו מְשִׁבְגִּיהָ בְּגֹו לֹgo. וְאֵי לֹאו הַהוּא מְדִבָּחָא דְאֲגִינָת עַלְיהָ מְשׁוּם דְאַתְדַבֵּק בָּה בְּקָדְמִיתָא הָוּה נִתְפֵס מִיד. וּעַם כָּל דָא כַּד לֹא עַבְד לֵיהּ אֶלָּא לְמַבְדֵק, פְּסִי עַלְיהָ אָוּרִיִּתָא וְלֹא פְּרָסְמִיהָ כַּמָּה דְפָרְסָם לְאָדָם. וְהַהוּא מְדִבָּחָא הוּא כְּפֹרָה עַלְיהָ.

תא חזוי, מזבח של בית עולם הוא תלתין ותרין על תלתין ותרין אמה (עהיא) היא רמייא בתрин ותלתין נתיבות פליות חכמה. דהא חכמה תחתה אكري, עליה אמה וכנס אמה, זהו יסוד לקביל (צדיק) צד"ק הלעילא דהא בגונא דכולחו דרגין אית בה וכלהו את חזין בה דהא מראה אكري.

עליה חמיש וכנס אמה, זהו סובב לקביל והוא דרגא דאתדק בה דאייהו סובב להו מזבח הדא הויא דכתיב, (שיר השירים ב) וימינו תחבקני דהא מיסודה עד והוא דרגא חמשה דרגין איןון.

עליה שלש וכנס אמה, אלו קרבנות לקביל איןון תלתא דרגין דאתין לה מביתו תקיפי עליה ושפע. ובгинזך דוד שנמשח בקרן נמשכה מלכותו בגין דאייהו באינון קרבנות המזבח תקיפי דמדבחה עליה.

תא חזוי, ארבע קרבנות, אמה על אמה אית בית במזבח, בגין דאייהו כסא דוד يوم רביעאי לחתת לה שפע מאינון שלש אמות לאינון ארבע קרבנות. וכך הו מקריבין בהני מסטרא דחס"ד עלת התמיד לגבי מזבח הו מקריבין ליה והוא אתרא דאكري מזבח. וכך הו עבדין מתנות מדא דעולה הו סלקין והוא אולין בהו סובב דאייהו דרגא דידהו וחולקיה דאבותהן דיהבין שתי